

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการทบทวนอย่างเป็นระบบจากงานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โดยมีประชากรในการทบทวนอย่างเป็นระบบ คือ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนดไว้ คือ เป็นรายงานวิจัยที่มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการวินิจฉัยเป็น โรคจิตเภท ซึ่งได้รับการบำบัดรักษาด้วยยาต้านอาการทางจิต ร่วมกับการบำบัดทางจิตสังคม และเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการรักษาตามปกติ หรือระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการบำบัดรูปแบบอื่น ผลลัพธ์หลัก คือ ต้นทุนประสิทธิผลและต้นทุนประสิทธิผลส่วนเพิ่ม และผลลัพธ์รอง คือ ต้นทุน และจำนวนปีสุขภาวะที่สูญเสีย โดยทำการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ และมีการรายงานผลทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งที่ได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้รับการตีพิมพ์ระยะเวลาอย่างน้อย 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2559 (ค.ศ. 2006 ถึง ค.ศ. 2016)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพงานงานวิจัยในด้านเศรษฐศาสตร์ (ACTURI critical appraisal tool) และแบบบันทึกผลการสกัดข้อมูลจากรายงานการวิจัย (ACTURI data extraction tool) ที่สร้างและพัฒนาโดยสถาบัน โจแอนนา บริกส์ (JBI, 2014) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มาตรฐานมีการใช้ทั่วโลกจึงไม่จำเป็นในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะมีการทำความเข้าใจและทดลองใช้ ตรวจสอบความเข้าใจของผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาหลักให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยกระบวนการรวบรวมข้อมูลและการควบคุมคุณภาพเพื่อไม่ให้เกิดอคติในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาหลักแยกกันอย่างอิสระในการคัดกรองรายงานวิจัย และประเมินคุณภาพงานวิจัยตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ร่วมกันก่อนเริ่มการประเมินคุณภาพงานวิจัย และบันทึกผลการสกัดข้อมูลในแบบบันทึก และนำข้อมูลที่รวบรวมมาเปรียบเทียบกันเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาที่รวบรวมได้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลสรุปรายงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของงานวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็โรครจิตเภท โดยการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยที่ได้จากการสกัดข้อมูล ซึ่งงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัย และผลลัพธ์ตรงกันสามารถวิเคราะห์ร่วมกันได้โดยโปรแกรมสำเร็จรูป CReMS ใน ACTUARI analytical module ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยเศรษฐศาสตร์ คือ The Dominance Ranking Matrix (DRM) สร้างและพัฒนาโดยสถาบัน โจแอนนา บริกส์ (JBI, 2014 โดยผลของข้อมูลที่ได้เป็นตารางเปรียบเทียบผลลัพธ์แสดงผลการวิเคราะห์โดยการลำดับประสิทธิผลใน 3 ผลลัพธ์ คือ 1) มีความคุ้มค่า และควรนำไปใช้ 2) มีความคุ้มค่าแต่ยังไม่ชัดเจนควรศึกษาต่อไป และ 3) ไม่คุ้มค่า และไม่ควรนำไปใช้ เพื่อให้ผู้วิจัยประเมิน และพิจารณาผลลัพธ์จากการจัดกระทำ ทั้งนี้จากการรวบรวม และสกัดข้อมูลรายงานการวิจัยมีข้อมูลที่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันได้ด้วยเครื่องมือ DRM ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อตอบคำถามการทบทวนอย่างเป็นระบบในครั้งนี้

ผลการศึกษา พบว่าจากการสืบค้นตามคำสำคัญมีงาน วิจัยที่ศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์ สาธารณสุขเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็โรครจิตเภท จำนวน 1,845 เรื่อง และผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและการประเมิน จำนวน 5 เรื่อง จากการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของงานวิจัยมีการศึกษาในหลากหลายประเทศ ครอบคลุมทวีปเอเชีย ทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป และแอฟริกา มีงานวิจัยที่ทำการศึกษาในประเทศไทยเพียงงานวิจัยเดียว ส่วนของบริบทในการศึกษา อยู่ทั้งในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน รวมไปถึงในชุมชน ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด 6 เรื่อง อยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2559 (ค.ศ. 2006 ถึง ค.ศ. 2016) กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยได้จากการ คำนวณสัดส่วน และรวบรวมข้อมูลของสถิติประชากรผู้ที่เป็นโรครจิตเภท และกลุ่มควบคุมทั้งหมดเป็นการสมมุติสถานการณ์ให้ไม่ได้รับการรักษา

สำหรับผลในการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็โรครจิตเภท พบว่ามีรูปแบบการบำบัด 6 รูปแบบ คือ 1) การบำบัดด้วยยาต้านอาการทางจิตแบบเก่าอย่างเดียว 2) การบำบัดด้วยยาต้านอาการทางจิตแบบใหม่อย่างเดียว 3) การบำบัดทางจิตสังคมร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบเก่า 4) การบำบัดทางจิตสังคมร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบใหม่ 5) ครอบครัวยุติบำบัดร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบเก่า และ 6) ครอบครัวยุติบำบัดร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบใหม่ และรูปแบบของการบำบัดที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่า ได้รับการแนะนำให้นำไปใช้ คือ 1) การบำบัดทางจิตสังคมร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบเก่า จากการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของงานวิจัย 3 เรื่องในประเทศชิลี ในจีเรีย และสเปน 2) ครอบครัวยุติบำบัดร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบเก่า จาก

การศึกษาในประเทศเวียดนาม และ 3) ครอบคลุมบำบัดร่วมกับยาต้านอาการทางจิตแบบใหม่ จากการศึกษาในประเทศไทย

ซึ่งผลการวิจัยในการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของรูปแบบการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่มีประสิทธิผล และคุ้มทุน เป็นไปในทางเดียวกัน คือการบำบัดทางจิตสังคร่วมกับยาต้านอาการทางจิตมากกว่าการรักษาด้วยยาต้านอาการทางจิตเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับประเทศ เนื่องจากมีต้นทุนน้อยกว่า 3 เท่าของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล โดยพยาบาล จิตแพทย์ หรือนุเคราะห์ที่มสุขภาพที่เกี่ยวข้องที่ต้องการจะนำรูปแบบการบำบัดไปใช้กับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท สามารถนำผลการทบทวนอย่างเป็นระบบครั้งนี้ เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาตัดสินใจในการเลือกการบำบัด เช่น การรักษาด้วยยาต้านอาการทางจิตแบบเก่าร่วมกับการบำบัดทางจิต ตามความเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้ควรศึกษา และนำไปทดลองใช้ก่อนการนำไปใช้ในการบำบัดรักษา หรือนำมาใช้เป็นมาตรฐานการดูแลตามปกติ เพื่อเกิดประสิทธิภาพ ความเหมาะสมกับบริบทและความคุ้มทุน ทั้งต่อผู้ป่วย ครอบครัว ระบบสุขภาพ เศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการศึกษาทางการพยาบาล โดยผู้บริหารทางการศึกษา หรือผู้ให้การศึกษาสามารถนำผลการทบทวนอย่างเป็นระบบ ไปใช้ในการตัดสินใจเลือก หรือประกอบเนื้อหาการเรียนการสอน การจัดหลักสูตร เช่น ในระดับมหัศจรรย์และการศึกษาเฉพาะทาง หรือการจัดฝึกอบรม เกี่ยวกับการการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เพื่อให้บุคลากรพยาบาลเกิดความรู้ความเข้าใจ สนใจและสามารถนำไปปฏิบัติในการบำบัดรักษาผู้ที่เป็นโรคจิตเภท

3. ด้านการบริหารทางการพยาบาล และนโยบาย ผลจากการศึกษาสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารระดับองค์กร หรือโรงพยาบาลเพื่อสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพ หรือนุเคราะห์ทางสุขภาพผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ในการเข้ารับการอบรม ศึกษาต่อเกี่ยวกับการรักษาและการบำบัดทางจิตสังคร่วมในรูปแบบที่มีความคุ้มทุน เช่น ครอบคลุมบำบัด นอกจากนี้สำหรับผู้บริหารในระดับประเทศสามารถนำผลการทบทวนอย่างเป็นระบบครั้งนี้ เป็นข้อมูลประกอบการ

พิจารณา และกำหนดเป็นนโยบาย เพื่อให้การบำบัดทางจิตสังคมร่วมกับการรักษาด้วยยาต้านอาการทางจิต เป็นมาตรฐานในการให้บริการทางสุขภาพกับผู้ป่วยโรคจิตเภทที่เข้ารับการรักษา เนื่องจากมีประสิทธิผลที่ดี ความคุ้มค่า และมีต้นทุนน้อยกว่า 3 เท่าของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยซ้ำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภทในการบำบัดทางจิตสังกรมรูปแบบอื่น ๆ เช่น สุขภาพจิตศึกษา การฝึกทักษะชีวิต การปรับความคิด และพฤติกรรม และชุมชนบำบัด เนื่องจากปัจจุบันยังมีงานวิจัยจำนวนน้อย เพื่อประเมินเปรียบเทียบรูปแบบการบำบัดที่มีประสิทธิผล และความคุ้มค่าที่สุด และหากมีงานวิจัยเพิ่มขึ้นจะเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือ
2. ควรมีการวิจัยที่ศึกษาต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภทในระยะต่าง ๆ ของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เนื่องจากความรุนแรงของอาการและการบำบัดรักษาในแต่ละระยะอาการของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทแตกต่างกัน หากมีงานวิจัยจะส่งผลให้ผู้ที่เป็นโรคจิตเภทได้รับการบำบัดรักษาที่ครอบคลุมทุกระยะ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
3. ควรมีการวิจัยที่ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลของการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โดยการวัดผลต้นทุนต่อประสิทธิผล อื่น ๆ เช่น ต้นทุนต่อจำนวนวันที่ไม่มีการป่วยเป็นซ้ำ หรือ ต้นทุนต่อจำนวนวันที่สามารถทำงานดำเนินชีวิตได้ตามปกติ และควรคำนึงถึงต้นทุนในหน่วยเงินที่เป็นสากล และระยะเวลาของการเก็บข้อมูล
4. จากผลการทบทวนอย่างเป็นระบบครั้งนี้ พบว่าประชากรเป็นการอ้างอิงจากรายงานสถิติ และการกลุ่มตัวอย่างเป็นการคำนวณจากสัดส่วนของประชากร จึงควรมีการศึกษาวิจัยที่มีการสุ่มตัวอย่างเข้ารับการรักษาทดลองจริงในการบำบัดสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เพื่อประเมินความเหมาะสมตามบริบทจริง รวมไปถึงเป็นข้อมูลสนับสนุน และเพิ่มความน่าเชื่อถือในการนำไปปฏิบัติ